SVOBODA
UKRAINIAN DAILY

СВОБОДА
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК

Пам'ятаймо про Україну!

VOL. XCVIII. No. 15. JERSEY CITY and NEW YORK, THURSDAY, JANUARY 24, 1991 CENTS 25 ЦЕНТІВ ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, ЧЕТВЕР, 24-го СІЧНЯ 1991 Ч. 15. РІК XCVIII.

В УКРАЇНІ ВІДСВЯТКУВАЛИ ДЕНЬ СОБОРНОСТИ

Київ (УНІАР). — Тут в неділю, 20-го січня, відбулося величне свято. Центр столиці України прикрашений національною символікою. О 2-ій год. на майдані Святої Софії розпочався урочистий Молебень, відправлений спільно священиками УАПЦ та розпочався мітинг. Тисячі людей, які зібрались на майдані, вислухали текст історичного Акту Злуки УНР та ЗУНР. Перед присутніми виступили народні депутати різних рівнів та лідери громадсько-політичних організацій Дмитро Павличко, Михайло Горинь, Лариса Скорик, Олександер Щербак, Богдан Тернопільський, Кость Матвієнко та багато інших. Говорячи про свято, промовці зазначили, що його затьмарила трагедія Литви, яка нещодавно поховала своїх мучеників — жертв новітньої, „перебудовної" совєтської окупації. Присутні розпочали збір фондів на допомогу братському литовському народові. Народний депутат України Олесь Шевченко передав привітання від ув'язненого у київській Лук'янівській тюрмі Степана Хмари, від якого отримано листа.

Відтак розпочався похід Володимирською вулицею. Близько 40,000 демонстрантів колоною вирушили до пам'ятника Тарасові Шевченкові, несучи українські, литовські, латвійські та естонські національні прапори. Демонстранти скандували: „Руки геть від Литви!", „Ні, реакції!", „Біль Литви — наш біль!" — було на одному з гасел. На жаль, після подій у Ризі у ніч з20 на 21 січня до цього гасла можна долучити й Латвію... Біля будинку, де 72 роки тому засідала Центральна Рада, було покладено квіти. Промовці закликали відкрити у цьому приміщенні, де нині розмістився Будинок Учителя, Музей УНР. Учасники маніфестації вшанували пам'ять Великого Кобзаря, після чого делегація від присутніх у складі якої представники областей України рушила на Байковий цвинтар для покладання квітів на могилах Лесі Українки, Михайла Грушевського, Василя Стуса, Олекси Тихого, Юрія Литвина, Оксани Мешко. Увечорі в палаці „Україна" відбувся святковий концерт, що його відкрив н.д. України Мих. Горинь, після чого Державний симфонічний оркестр УССР виконав „Козацьку похідну". Свято завершили виступи творчих колективів на Хрещатику та на майдані Незалежности.

На березі Дніпра, 19-го січня вперше за останні 50 років відбулося свято Водохрищі. Правили священики УАПЦ, виступали народні співочі колективи та вертепи.

У приміщенні Республіканського Будинку Кіно 19-го січня відбулося третє віче Київської організації Рух. Прийнято ухвалу про сучасну політичну ситуацію. Заяву стосовно референдуму, в якій зазначено, що Рух категорично виступає проти договору за горбачовським зразком, який узаконив би колоніяльний статус України: „Рух виступає за союз вільних держав, але не за союз совєтських колоній". Ухвалено заяву проти репресій щодо Ст. Хмари та інших заарештованих останнім часом з політичних мотивів. Першим заступником голови Київського крайового Руху обрано Валерія Івасюка.

Народному депутатові УССР Олександру Гудимі 19-го січня надійшла офіційна відповідь на його скаргу з приводу його побиття у с. Кіпті на Чернігівщині у вересні минулого року. У ній, зокрема, сказано: „Насильство по відношенню до Вас скоїли секретар парторганізації колгоспу „Червона Україна" Козелецького р-ну Дмитренко П.І. та головний агроном Левченко В.Р. Однак, враховуючи, що у даному випадку між вами було протистояння з політичних мотивів... у карному переслідуванні проти них відмовлено..." Документ підписаний майором Дудкевичем, заступником слідчого відділу УВР Чернігівської области.

Близько сотні арабських студентів провели 19-го січня антиамериканську демонстрацію у Києві. Було спалено американський та ізраїльський прапори.

У Москві українська громада 20-го січня взяла участь у маніфестації солідарности з народами Прибалтики та протесту проти наступу реакції в СССР. Кількість учасників маніфестації оцінюється щонай-

(Закінчення на стор. 4)

Населення Луцька відкидає новий договір

Луцьк (УЦІС). — Асоціяція Оборони Людських Прав, одна із новопосталих, незалежних організацій в Луцьку, перевела опит серед населення цієї провінційної столиці. Метою опиту було дістати оцінку публічної опінії про теперішні соціо-політичні процеси в Україні.

Опитник був в першу чергу розісланий до людей, які не беруть активної участи в громадському житті. 68 відсотків опитуваних були робітниками, 31 відсотків бюрові робітники і один відсоток інші. Опит виявив такі статистичні дані:

* 91% людей є проти всесоюзного договору, 5% є за, 4% не відповіло;
* 81% уважає працю Верховної Ради України неефективною і за що звинувачує комуністичну більшість в раді; 11% звинувачує Народну Раду (демократичну опозицію);
* 75% засуджує арешт народного депутата Степана Хмари; 13% одобрює його арешт;
* 73% противиться відбуванню військової повинности поза Україною, 13% погоджується, 87% схвалює встановлення української армії, 4% не погоджується;
* 84% звинувачують комуністів за екологічну кризу в Україні, 6% звинувачує в тому Народний Рух України.

РОКОВИНИ ДЕРЖАВНОСТИ В ДЖЕРЗІ СИТІ

Джерзі Сиmaking Ситі, Н.Дж. — Тут в неділю, 27-го січня, о год. 3-ій по полудні заходами Українського Народного Дому при співучасті місцевого відділу УККА відбудеться Свято Державности і Соборности України. Програма свята включає виступ Тамари Дідик, сопрано, і Олександра Врабеля, членів Львівської опери. Святочну промову виголосить ред. Ігор Длябога. Свято відбудеться у залі Українського Народного Дому, 90-96 Фліт вулиця, Джерзі Ситі, Н.Дж.

КУППО підтримує Литву в її боротьбі за незалежність

Трентон, Н. Дж. (КУППО). — У зв'язку з кровавими подіями в столиці Литви Вільнюсі та брутальною розправою чорноберетників з безборонним населенням на очах вільного світу, Президія КУППО за підписами її голови д-ра Зенона Городиського і секретаря д-ра Романа Борковського вислала президентові Литви Витавтасові Ляндсберґісові телеграму такого змісту: „Високодостойний Пане Президенте! Конференція Українських Партій і Політичних Організацій, як форум опінії українських демократичних політичних сил в діяспорі, має честь висловити нашу моральну і політичну підтримку героїчному литовському народові і особисто Вам, як його провідникові, у вашій боротьбі з червоним російським імперіялізмом та його брутальним наступом на свободолюбні народи Східньої Европи".

Вояків знову скеровують за межі України

Київ (УНІАР). — Після того, як військові комісаріяти пообіцяли що громадяни України проходитимуть військову службу у своїй республіці, українські рекрути почали зголошуватися до військоматів.

Однак військомати своєї обіцянки не дотримались. На адресу голови Верховної Ради України Леоніда Кравчука та голови Ради Міністрів України Вітольда Фокіна 18-го січня надійшла заява, підписана десятьма вояками . Автори заяви повідомляють, що 15-го січня без попередження і без їхньої згоди, а також всупереч постанові Верховної Ради УССР про проходження військової служби на території України, їх, громадян України, відправили поїздом до Баку. Про кінцевий пункт призначення вояки довідалися перед самим від'їздом. Почали вимагати, щоб їх залишили в Україні, згідно з постановою Верховної Ради України. Командування відмовило, заявивши, що такої постанови нема. Воякам, які вимагали залишити їх для продовження служби в Україні, наказали здати свої військові квитки. Вояки відмовилися, а в одного з них квиток відібрали, застосувавши силу.

„Ми вирішили зійти з поїзда і шукати захисту у Верховної Ради України. У ваших руках не лише наші долі, а й долі наших товаришів, які поїхали до Баку, долі тисяч військовослужбовців — громадян України, — пишуть вояки у своїй заяві. — Просимо захистити нас, не допускати надалі відправи військовослужбовців України в інші республіки, де нас можуть використати проти місцевого населення, де ми можемо покласти голови невідомо за яку ідею, як це неодноразово було вже в совєтській історії. Ми вимагаємо повернути наші військові частини на територію України. Серед нас є білорус і литовець, які згодні служити на Україні й відмовляються виїздити для продовження

(Закінчення на стор. 4)

Зустріч з Доброю Самаритянкою

Лідія Савойка (посередині) вже довгими роками веде кляси англійської мови для новоприбулих на цей континент іміґрантів і новоамериканців. Кляси працюють при Товаристві ОУА „Самопоміч" в українській частині міста Ню Йорку.

Ню Йорк, Н. Й. (Л. Волянська). — Зустріч з Лідією Савойкою, великою доброчинницею приїжджих до Америки людей з піднебільних країн або з країн Третього світу, мусіла бути незвичайним досвідом для кореспондентки „Свободи" і таким особливим досвідом стала. Це ж бо про неї, Ліду Савойку, висловлюються тисячі іміґрантів до ЗСА, як про „матінку іміґрантів" або „сестрицю іміґрантів", як колись, відразу по закінченню Другої світової війни, називали Архиєпископа Івана Бучка Батьком скитальців, зокрема ж Батьком дивізійників. Але тоді, коли про добродійного Владику так висловлювалися самі українці, то про Добру Самаритянку Лідію Савойку, директорку Іміґраційного відділу при Католицькій конференції в Ню Йорку, такої найвищої думки є люди найрізноманітнішого етнічного походження, люди з країн чи не усієї Південної Америки, з Центральної Америки, з Кубою

(Закінчення на стор. 4)

ВЕЧЕРНИЦІ В БАВНД БРУКУ

Савт Бавнд Брук, Н. Дж. — Тут у Домі Української Культури в суботу, 2-го лютого, відбудуться карнавальні вечерниці під звуки оркестри „Хлопці зі Львова". Початок о год. 6-ій вечора. У справі квитків слід телефонувати на число: (201) 469-9085.

ПЕРЕБУДОВНИКИ ВИСТУПАЮТЬ ПРОТИ М. ҐОРБАЧОВА

Москва. — Багато високопоставлених совєтських достойників, економістів і політичних діячів розчаровані стратегією Міхаїла Ґорбачова і пророкують швидкий кінець всім його починанням.

Черговою сенсацією у Москві стала резиґнація одного з провідних економічних дорадників Горбачова Ніколая Петракова. В інтерв'ю кореспондентові „Комсомольской Правди" він виклав причини, чому він більше не хоче входити в „ґорбачовську команду". „Я не хочу виступати в ролі пророка, — сказав Петраков, — але я серйозно сумніваюся в тому, що нова Рада міністрів настроєна на запровадження ринкової економіки. Розуміється, ціни і податки відіграють важливу ролю, і Павлов (новий голова Ради Міністрів СССР) знає, як ними маніпулювати, але все це — зовсім не ринок. Ціни, які встановлює уряд, слід назвати псевдоцінами. Вони не відбивають реального співвідношення попиту і споживання. Товарів від запровадження нових цін не збільшиться".

Кілька днів раніше подібну точку зору висловив головний економічний дорадник Ґорбачова академік Станіслав Шаталін, який заявив, що він особисто вже більше нічого не може зробити для реорганізації економіки, яка опинилася на грані катастрофи.

Кореспондент газети „Ню Йорк Таймс" Крейґ Вітні вважає, що заморожування економічних реформ і рішення застосувати силу в Прибалтиці свідчать про перехід Кремля від „лібералізму" до консервативно-реакційного стилю керівництва.

Сам Петраков заявив, що не зважаючи на резиґнацію, він зберіг добрі відносини з Ґорбачовим, однак категорично не погоджується з фінансовою політикою уряду, який продовжує друкувати нічим не забезпечені паперові гроші.

ПРО 22-ГО СІЧНЯ В УРЯДОВОМУ ВИДАННІ

Монтреаль, Кве. (ОУПС) — Міністерство культури й іміґрації Квебеку видало тут з початком 1991 року офіційний календар культурно-історичних дат і подій етнічних меншин, що живуть у цій країні. Крім відзначення українського Різдва 7-го січня й інших дат церковно-релігійного характеру, відмічено окремо під датою 22-го січня свято незалежности (1918) та з'єднання (1919) України. В березні згадано день народження Тараса Шевченка, „українського письменника й героя", йому ж присвячено окрему згадку в кінцевому розділі видання, згадуючи, що його ім'я носить один із важливих бульварів у частині великого Монтреалю, передмісті Лясаль.

КОАЛІЦІЯ ЗСА І ІРАК ПРИГОТОВЛЯЮТЬСЯ ДО ПОШИРЕННЯ ВОЄННИХ ДІЙ

Дагран, Савдійська Арабія. — Обидві ворожі сторони, З'єднані Стейти Америки і їхні альянти, тобто антиіракська коаліція, яка діє на підставі резолюції Ради Безпеки Організації Об'єднаних Націй та диктатор Іраку Саддам Гуссейн приготовляється до поширення воєннихв дій на Близькому Сході. Ірак почав підпалювати у вівторок, 22-го січня деякі рафінерії нафти в Кувайті, особливо ті, які розположені ближче до кордонів Савдійської Арабії, сповняючи тим самим ранішу погрозу С. Гуссейна, що він знищить усі інсталяції видобування оливи над Перською затокою. Очевидно, він мав на увазі не тільки інсталяції в Кувайті, але також в Савдійській Арабії, які він вже починає обстрілювати ракетами.

Воєнні дії поширюються також на кордоні між Савдійською Арабією і Кувайтом, де з одної сторони стоять військові частини С. Гуссейна, а з другої військa коаліції, які покищо обстрілюють з тяжких гармат і ракет позиції іракців та іракські кораблі у Перській затоці. Кореспонденти інформують з терену військових дій, що американські літаки знищили два іракські кораблі, один з них був особливо небезпечним для альянтських військ, бо він закладав у водах Перської затоки водні міни. Вміжчасі танкові частини ЗСА почали зблизька атакувати позиції іракської республіканської ґвардії, військових частин, які є упривілейованою елітою в армії, сповняють найтяжчі завдання, охороняють президента С. Гуссейна і допильновують свою власну армію, щоб вона у критичній ситуації в жодному разі не відступала під напором ворога. Щось в роді совєтських кагебівських частин, які під час Другої світової війни займали стратегічні позиції за першою лінією фронту і кулеметами обстрілювали кожну групу, а навіть поодиноких червоноармійців, які, не витримуючи напору німецьких частин, або відступали, або взагалі втікали з фронту. Не треба виключати, що так звана республіканська армія була побудована для цих самих завдань. Зрештою, розбудовою армії, вишколом і поділом армійських частин займались совєтські військові інструктори і керівні кагебісти, які хто знає чи й досі не допомагають генералітетові Гуссейна розпрацьовувати антиамериканської, чи зглядно антикоаліційної стратегії, під звуки совєтської брехливої пропаґанди і фальшивої дипломатії диктатора СССР Міхаїла Ґорбачова.

Американські бомбовики Б-52 скинули на позиції іракців таку силу бомб і ракет, що здається не було ні кусочка землі, яка була б не зачеплена бомбами. Наземні гармати викінчували решту. Однак не відомо яких шкод американці нанесли позиціям іракської армії, треба думати великих, але багдадські пропаґандисти ніколи не подають до загального відома своїх власних жертв, але натомість багато говорять про жертви „американських інтервентів".

С. Гуссейн веде також зачіпні воєнні дії проти Ізраїля, продовжуючи обстріл ракетами Тель-Авіву. Виминувши американські протиракетні апарати, ракети вплане на передмістя Тель-Авіву, спричинивши чимало матеріяльних шкод Три особи загинули, а 70 були поранені, 12 з них тяжко. Уряд прем'єр-міністра Їцака Шаміра відбув поспішше засідання і не треба виключати, що Ізраїль сьогодні чи завтра, переведе відплатні акції проти Іраку. „Наша політика є така, — заявив заступник міністра закордонних справ Ізраїля, — ми докладно передумуємо нашу стратегію, але коли діємо, то діємо дуже нищівно для противника".

В загальному воєнні спостерігачі, кореспонденти і аналітики сподіються більш інтенсивних воєнних дій на Близькому Сході і евентуальних відплатних акцій Ізраїля. Чи Сирія покине з цього приводу коаліцію і чи Йорданія вмішається до війни по стороні Іраку, ще завчасно говорити, але така можливість очевидно, існує, — кажуть аналітики.

У СВІТІ

УРЯД НІМЕЧЧИНИ ПОРОБИВ усі заходи, щоб перевірити кілька запідозрілих компаній, які продовжують торгувати з Іраком, не зважаючи на війну. Свої товари вони перевозять до Іраку за посередництвом Ірану. Деякі з тих товарів можна використовувати для воєнних цілей. Представник німецької розвідчої аґенції Люц Штафенгаґен заявив, що минулого тижня працівники його аґенції, перевіряючи товари, натрапили, наприклад, на апарати спектометри швайцарського виробу, якими можна переводити аналізу хемічних речовин. Спостерігачі кажуть, що німецькі компанії найбільше порушують ембарґо накладене на Ірак Радою Безпеки ООН. Журнал „Шпіґель" повідомив, що понад 500 компаній із 50-ти країн порушили ембарґо, коло сотні зних були німецькі.

РАКЕТИ ІРАКУ, якими ця країна обстрілює Ізраїль і Савдійську Арабію, можуть одного дня стати також загрозою для торговельних і воєнних кораблів на Середземному морі, а зокрема в Перській затоці. В кінці минулого тижня численні кораблі, які набирали нафту із савдійсько-арабських резервуарів, припинили працю, коли рознеслася чутка про можливість обстрілу території Савдійської Арабії. Іран, наприклад, заявив, що відтепер він власними танкерами доставлятиме оливу своїм клієнтам.

МІНІСТЕР ЗАКОРДОННИХ справ Литви Альґірдас Савдарґас, виступаючи в Европейському парляменті, критично висловився на адресу тих західніх країн, котрі, на його думку, замало, або зовсім не реаґували на події в Литві під час брутальної поведінки совєтських військ, зокрема чорноберетників, вбивств 15-ох безборонних литовців і поранення понад 200 осіб, в більшості жінок, дітей і старших осіб. „Поведінка совєтських вояків кличе о пімству до неба", — заявив міністер Литви, яка стала першою жертвою „нового совєтського диктаторського режиму" під керівництвом Міхаїла Ґорбачова. Він назвав абсурдом заяву совєтського лідера, який сказав кореспондентам, що він не знав про події в Литві. Савдарґаса здивувало те, що в деяких країнах Европи і ЗСА все ще вважають, що М. Ґорбачов бажає „демократизувати" Схід. „Може, — заявив міністер, — але при допомозі танків, скорострілів і брутальної сили".

ФРАНЦУЗЬКИЙ ГЕНЕРАЛ Моріс Шмідт, керівник генерального штабу армії, заявив під час інтерв'ю з кореспондентом національного радіо і телевізії, що на його думку війна на Близькому Сході не буде короткою. Треба сподіватися розтягнення війни на кілька місяців. Згідно з опінією згаданого генерала, Саддам Гуссейн все ще розпоряджає кількома десятками, а може й сотнями мобільних ракетних вистрілень і буде використовувати їх проти Ізраїля і проти Савдійської Арабії. Обстріл згаданих країн має подвійний, психологічний і матеріяльний, вплив. Шмідт повторив позицію Парижу, що Ізраїль має право на відплатні акції, якщо обстріл його міст буде продовжуватися. В Парижі було також оголошено про рішення уряду викинути з Франції більшу групу іракських дипломатів.

ВІТАЛІЙ ЧУРКІН, новий керівник пресового відділу в міністерстві закордонних справ, заявив журналістам, що уряд СССР, не зважаючи на війну на Близькому Сході і напружену ситуацію у Прибалтиці, готовиться до чергової зустрічі на вершинах між президентом СССР і ЗСА, Міхаїлом Ґорбачовим і Джорджем Бушем. Така зустріч первісно була запляновaна на половину лютого цього року. Дипломатична активність Кремля обмежилась тільки до кількох письмових звернень, одно з яких нібито було вислано М. Ґорбачовим до іракського диктатора Саддама Гуссейна у якому совєтський диктатор радив йому підпорядкуватися резолюції Ради Безпеки ООН. Як відомо, чимало американських законодавців порадили президентові Дж. Бушеві не спішитися тепер з поїздкою в Москву поки СССР не перестане здушувати при допомозі військ міністерства внутрішніх справ, так званих „чорних беретів", національні рухи в республіках.

В АМЕРИЦІ

МИНУЛОЇ НЕДІЛІ НАЙКРАЩІ знавці американської економічної політики, зустрілися в Ню Йорку з такими ж особами шістьох головних індустріяльних союзників на дводенну конференцію зробити підсумки світової економіки на тлі подій військових акцій в околицях Перської затоки. Ця зустріч була запляновaна вже давніше на те, щоби дати можливість міністрам фінансів і представникам центральних банків цих сімох індустріяльних країн на початку нового року обговорити цілий ряд фінансових і валютних питань. Одначе всі вони погодились на те, що з уваги на існуючі воєнні події, спірні проблеми стають другорядними. Речник американського Уряду заявив, що „це не є зустріч наглої потреби", а канадський міністер фінансів Майкл Вілсон сказав, що головною точкою їхніх нарад буде розглянути вплив цих воєнних подій на економіку їхніх країн. До групи сімох індустріяльних союзників окрім ЗСА належать Англія, Канада, Франція, Німеччина, Італія та Японія.

ІМІҐРАЦІЙНИЙ НАПРЯМОК у ЗСА за останній рік дуже змінився коли йдеться про мехіканських громадян, які приїжджають на сезонову працю до ЗСА. Найновіші досліди виказують, що більшість із цих сезонових працівників залишаються на стале перебування, спроваджують свої родини, а це в свою чергу створює нові проблеми у шкільництві та місцевих відділах різних громадських послуг. Крім цього експерти твердять, що ці нові іміґраційні тенденції уможливлюють підприємствам мати дешевого робітника, що в свою чергу загострює вже й так напружені відносини в деяких громадах.

З КОЖНИМ ДНЕМ ЗРОСТАЄ невдоволення журналістів кількістю інформацій про воєнні події, представлені їм урядовими властями. Газетам, журналам, телевізії та радіо приходиться полягати на скупі вістки Білого Дому, Пентаґону чи з Ріяду. Навіть на тих нечисленних інструктуваннях („бріфінґах") дуже увічливі урядові та військові службовці на прямі питання відповідають дуже виминаючо. Журналістів не тільки не інформують достатньо про воєнні події, але ще й забороняють вести розмови з поодинокими вояками, підстаршинами чи летунами, які повертаються з воєнних налетів. Один з редакторів журналу „Ю.С.Нюз енд Ворлд Ріпорт" Дейвид Ґерґен сказав: „Мені видається, що Уряд притримується принципу, чим менше інформації, тим краще".

СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК — UKRAINIAN DAILY

FOUNDED 1893

Svoboda (ISSN 0274-6964) is published daily except Sundays, Mondays, and holidays by the Ukrainian National Association, inc at 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302

Svoboda. (201) 434-0237 UNA: (201) 451-2200

Бюро УНС у Вашінґтоні: (202) 347-UNAW; (202) 347-8631 (факс.)

Subscription 1 year — $40.00, 6 months — $22.00, 3 months — $12.00 UNA members 1 year — $15.00. Change of address — $1.00. Make check or money-order payable to "Svoboda".

Postmaster: Send address changes to:

"Svoboda" 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302
Tel. (201) 434-0237, (201) 434-0807, (201) 434-3036

Second Class Postage paid at Jersey City, N.J.

P.O. Box 346 Jersey City, N.J. 07303

Такого ще не бувало...

У відповідь на запит: Що таке всесвітня історія? — є дефініція: це історія воєн і мирових договорів . Але такої війни, як сьогоднішня проти Іраку, з усіх аспектів — як світ світом,ще не бувало. Кількасот бомбардувальників з різних баз щоденно бомбардують військові об'єкти в Іраку й Кувайті. Є вбиті, ранені і полонені по обох сторонах. Але формально ані Америка, ані будь-котра із союзних з нею держав теперішньої міжнародної коаліції ще не зірвали дипломатичних зв'язків з Іраком. Амбасадори виїхали із столиць, але кілька дипломатів нижчого ступня залишилися. І щойно в минулу суботу уряд в Іраку наказав чужоземним журналістам виїхати з Багдаду. Не було ще такого, що Президент ЗСА, секретар оборони (міністер військових справ), голова шефів об'єднаних штабів у Вашінґтоні та генерали зосереджених військ на Арабській пустелі раз-у-раз інформують журналістів про хід воєнних дій і відповідають на запити. Очевидно, за обох світових воєн і за воєн В'єтнамської і Корейської телевізія не була ще засобом масової інформації — і це вперше, що такі станції, як Ей-Бі-Сі, Сі-Бі-Ес та особливо Сі-Ен-Ен своїми передачами приковують увагу мільйонів сірих різнонаціональних громадян включно з найвищими державними достойниками. Фантастичний розвиток техніки дав себе безпосередньо пізнати однаково на воєнному фронті, як ген далеко поза ним. Ми тут, в Америці, чи в будь-котрому місці, або люди в Европі, слухаємо, як виють сирени в Єрусалимі й Тель Авіві, як вибухають скидувані американськими летунами бомби, і перед нашими очима розіграється ця історична драма, наче якесь спортове видовище. Техніка теж уможливлює летунам послуговуватися комп'ютерами та бачити вночі, як удень, ворожі об'єкти внизу. Невірогідне, але правдиве!

Саддам Гуссейн і його міністер закордонних справ Тарік Азіс виразно заповіли, що коли розпічнеться стрілянина проти Іраку, то Ірак заатакує Ізраїль. Державний секретар Джеймс Бейкер договорився з арабськими союзниками (Єгиптом, Савдійською Арабією,Багрейном, Еміратами та Сирією), що коли Ірак заатакує Ізраїль й Ізраїль переведе відплатну атаку, то вони не виступлять з коаліції. Але арабський світ так страшенно ненавидить Ізраїль за його окупацію арабських земель та брутальне поведення супроти автохтонних мешканців — палестинців, що Буш лякався розвалу коаліції, якщо до війни проти Іраку активно вмішається Ізраїль. Тому він зацитькував прем'єра Ізраїля Іцака Шаміра, щоб цей не реаґував на ракетні атаки Іраку. Шамір, голова екстремної націоналістичної партії „Лікуд", опинився у трудній ситуації: його земляки натискали на переведення відплатних налетів проти Іраку, а Америка рішуче наполягала не робити цього. Після наради Ради Безпеки ЗСА рішили радше вислати до Ізраїля протилетунські ракети „Патріот" із американською залогою, як наразитися на розвал коаліції, бо перша Сирія приєдналася б до Іраку, якщо б Ізраїль заатакував його. В „Ню Йорк Таймсі" з 19-го січня подано, що в невтральній Йорданії і напевно в інших арабських країнах, включно із Савдійською Арабією, зросла симпатія до Саддама Гуссейна, коли він двічі заатакував Ізраїль ракетами.

Не бувало ще такої війни, що сотні літаків усіх типів днями й ночами бомбардують ворожі позиції, а спротив — мінімальний. Але, хоч нема сильного спротиву, проте потенціяльна збройна сила Іраку начебто така велика, що сам Буш і генерали перестерігали перед надмірною і передчасною радістю та надією на дуже швидкий кінець війни. Хоч Ірак — мала країна, що має всього 17 мільйонів населення.

Коли починається війна, то звичайно фінансово господарський світ реаґує неґативно. Тут, на диво, біржа зареаґувала великою надвишкою акцій, і сталося це не тільки на біржі в Ню Йорку, але й у Лондоні та Токіо. Логічно: економічний світ рахується з тим, що Ірак програє і перестане бути проблемою. Люди наберуть знову довір'я до завтрішнього дня і збільшиться грошовий оборот і мабуть покращає економіка. Це теж уперше в історії воєн біржа стала барометром недалекої перемоги на Близькому Сході. Нахвалляння Саддама Гуссейна, що „Бог з нами" і що „перемога недалеко", нагадує німецькі воєнні комунікати з Другої світової війни, що німці завжди перемагали. Але Саддам Гуссейн сам не дуже вірить у свою перемогу, раз проти нього встав цілий світ на чолі з Америкою, коли вислав вже свою родину аж на африканський континент до Мавританії...

Н. Осока

ЗАВЕРШУЄТЬСЯ СЛІДСТВО У СПРАВІ С. ХМАРИ

Згідно з повідомленням завідуючого юридичним відділом Народного Руху України Юрія Айвазяна, який є одним із захисників Степана Хмари, термін розслідування справи народного депутата минув 10-го січня, а термін його затримання минув 17-го січня. І хоч заходами КҐБ і прокуратури ці терміни можуть бути продовжені, та все ж наприкінці січня або на початку лютого повинен розпочатися суд.

Про це розповідається у статті Олени Губіної на сторінках газети „Молодь України" з 14-го січня. Автор статті розповідає, що на недавній пресовій конференції, організованій Рухом та Народною Радою, адвокати С. Хмари повідомили, що звинувачення проти нього вже тепер займають цілих 15 сторінок. Народного депутата звинувачують за сімома статтями Карного кодексу: в перевищенні службових повноважень, посяганні на приватне майно (гроші й купони полковника Григор'єва), посяганні на державне майно (радіо, пістоль і посвідчення полковника Григор'єва), організації масових безпорядків, перешкоджанні здійсненню релігійних обрядів (28-го жовтня 1990 р. на Софійському майдані в Києві), образі представника влади (міністра внутрішніх справ України генерала Недригайла), псуванні державного майна (радіо полковника Григор'єва та пасок від його пістоля). Одна із статтей передбачає 15 років позбавлення волі.

Степана Хмару захищатимуть шість адвокатів, оскільки до Юрія Айвазяна та Віктора Ніказакова приєдналися три львівські адвокати і народний депутат України адвокат Віктор Бедь.

Автор статті також повідомляє, що в грудні минулого року народний депутат України Лариса Скорик звернулася до прокуратури СССР з клопотанням від народних депутатів України скасувати дозвіл на арешт С. Хмари та розглянути зловживання службовим становищем прокурора України Михайла Потебенька. Однак прокуратура СССР залишилася бездіяльною. Народні депутати України звернулися також до нового генерального прокурора СССР і той пообіцяв приїхати в Україну.

Тоді ж, у грудні минулого року, понад 40 народних депутатів СССР, представників Міжреґіональної депутатської групи, підписали лист до президента СССР М. Ґорбачова з проханням вжити заходів щодо звільнення С. Хмари. Однак президент не відреаґував, хоч мусів знати про С. Хмару ще від початку грудня минулого року, коли на Нобелівській конференції в Осльо було зачитано заяву Народної Ради України з приводу незаконного арешту С. Хмари. Нобелівська конференція ухвалила спеціяльну резолюцію, у якій засудила арешт. Висловили свій протест з приводу арешту С. Хмари також інші міжнародні організації, зокрема Норвезький Гельсінкський Комітет, американське профспілкове об'єднання АФЛ-КІО, Европейський парлямент, СКВУ, тощо.

Демократичні організації в Україні закликали до двогодинного політичного страйку на знак протесту проти розправи над С. Хмарою. Страйк плянується провести в перший день суду над народним депутатом України.

На думку адвокатів, слідство чинить шалений тиск на свідків, брутально фабрикує „докази", а слідчі органи ще й звинувачують НРУ в підставлюванні свідків та фальсифікації.

Прокурор України М. Потебенько заявив кореспондентам, що НРУ намагається надати справі С. Хмари політичного відтінку, насправді ж, твердив прокурор, С. Хмара скоїв суто кримінальні злочини.

В Україні активісти демократичних організацій поширили летючку, у якій звертається увага населення та такі факти:

1. Чому в час інциденту в підземному переході появилися працівники міліції з кінокамерою; що вони там збиралися знімати?

2. Чому підземний перехід виявився об'єктом скупчення міліції?

3. Чому полковник міліції особисто перекидав розкладне ліжко жінки, замість того, щоб звеліти „навести порядок" рядовим?

4. Чому на розкладному ліжку виявилась цілком залежна від міліції жінка (недавно звільнена з ув'язнення) і чому вона назвала себе громадянкою Західньої Німеччини?

5. Чому полковник не показав людям посвідчення і не заявив, що він перебуває там „у службових справах", що запобігло б конфліктові?

6. Чому полковник кричав „Люди, допоможіть!", коли навколо було багато міліціянтів в уніформі, у нього було право командира, а в міліціянтів — обов'язок виконати наказ?

7. З якою метою міліціянтів вивели на працю, якщо вони займають позицію невтручання? (Чи вони виріши-

(Закінчення на стор. 3)

Роман Купчинський

Ніби сниться...

Ніби сниться... Усміхнена площа,
Ріки прапорів, море голов,
І та пісня з усіх найдорожча,
І те серце роздзвонене знов.
Та нараз все затихло, як камінь,
Тільки сонце на кожнім лиці...
Перед нами не вправи вінками,
Але кріси, баґнети... Стрільці!
Ніби сниться... На сході б'ють гро́ми,
Кров пожеж багряни́ть небеса,
В попели́щах церкви́ і хоро́ми
І бездомний народ по лісах.
Та не згасло у грудях завзяття...
Стрій, присяга, купований кріс,
І забуте старе Закарпаття,
І сліди ще князі́вських коліс,
Ніби сниться... Беску́д, сніговії,
Темні звори, розбиті хати,
І розгублені в го́рах надії,
І хрести, і хрести, і хрести.
А там — Маківка, всміхнені гори.
Понад нами веселка сторіч
І нечувана пісня бадьора
Про Червону Калину і Січ.
Ніби сниться... Розгорнена далеч —
Ниви, проліски, села в балках,
І заквітчаний пра́пором Галич
По віках, по проклятих віках.
Відлітає на схід гайворо́ння,
Покида́є поля несвої.
А там — Липа і Стрипа, й Лисоня
І завзяті, криваві бої.
Ніби сни́ться... Збруч — річка глибока,
Пшениці і вишневі сади,
Україна — далека, широка,
І ряди, і ряди, і ряди.

(З непублікованих віршів).

Юрій Р. Рибак

ГРАФОЛОГІЯ ТА БИЗНЕС

Деякі люди вважають, що у наших модерних часах поступ технології зробив зовсім непотрібним писання рукою. Та воно ще не так зле. Правда, писання рукою листів заступають машинка та телефон, а готові карточки з особистими виявами почувань вимагають тільки підпису. Незалежно від цього, людина ще далі тримається записок. Візьмімо тут для прикладу хоча б світ бизнесу, лікарів, вчителів, студентів та інших... включно з „тікетом" — карою за промах у правилах їзди автомобілем. А як часто людина свої перші думки записує власною рукою, заки оформить і перенесе на машинку чи дасть до друку? І незалежно від усього цього, людина повинна таки писати чітко, щоб її „шкрябанину" хтось другий не відчитав помиляючись і викликав лишню заковику. А скільки то разів невиразно виповнений грошовий чек стає причиною фінансових неприємностей, а недбало виповнений формуляр викликає підвищення тиску крови?!

Писання рукою не обмежує себе тільки до передання ідей, бо воно заразом відкриває заслону особистости автора — його фізичний і умовий стан. Техніка пізнавання характеру людини з її письма зветься графологія і походить з грецького „графо" — пишу, „логос" — наука... Грецький філософ Арістотель говорив, що може „окреслити душу людей їхнім способом писання", а Шекспір писав: „Дай мені почерк писання жінки, а я опишу тобі її характер". Це він міг зробити, бо в тому часі жінки мали свій власний почерк, відмінний від чоловіків. Вважають, що початків графології слід шукати в Китаї та Японії ще яку тисячу років перед народженням Христа, а першу графологічну книжку видано в Італії, у місті Фльоренції, 1622 року.

Графологія як наука ще бореться за повне громадянство серед науковців світу. В Европі її вивчають в університетах, а в ЗСА це все ще є в зародку, хоч і тут графологія себе оправдує практичним приміненням у бизнесі, медицині і кріміналістиці. Аналізу почерку письма щораз більше американці вважають галуззю знання, бо потенціял, риса, талант, сила, слабість, можливість, хвилювання, орієнтація, інтелект, вартість, здоров'я тощо творить комплекс людини. І кожночасно, коли людина приложить перо до паперу, вона своїм почерком письма дає інформацію про себе. Її перо — це тільки знаряддя у руці, кермоване імпульсами, які походять з мозку. Цей же процес можна б порівняти зі сейсмографом, який реєструє трясення землі і записує на діяграмі.

Кожна зацікавлена особа може завважити різницю у почерку письма між лінивою, а охайною людиною, чи хворою, а здоровою. Графолог, для одержання повного образу особовости людини, шукає за штихами, чи пак рисами, її почерку, такі як лінії, величина, нахилення, відступи між літерами і рядками. А щоб осягнути повноту правильної аналізи, він старається, крім подробиць у письмі, знайти „зовнішню" інформацію, як вік, стать, стан здоров'я, довкілля самого писання — приміщення, освітлення, температуру і тому подібне.

Американський бизнес, зацікавлений тим, щоб у його рядах були відповідні до завдання працівники, завважив, що графологія може служити за один з важливих засобів оцінки особовости. Нині вже кілька тисяч підприємств затруднюють власних або дорадчих графологів. Вони, між іншим , перевіряють прохачів, що бажають одержати працю, оцінюють кандидатів на підвищення і перенесення, слідкують за новими підприємствами, як спілки, злуки, надбання, — тобто за усіма можливостями, де проявляється активність людини.

Наш знайомий був заскочений, коли у пошуках праці в одній великій фірмі, після виповнення офіційного формуляра, веліли йому ще на одній сторінці написати про себе, але власною рукою. Він був повністю свідомий того, що його почерк письма перейде строгу аналізу і може бути рішальним у його майбутності. Фірми це роблять з розмислом, бо бажають, щоб шукач за працею, часто кваліфікований, теж міг себе почувати вдоволеним на праці, а не відробляв панщину. Цей підхід є теж в інтересі фірми, яка вважає, що з тим пов'язані якість і продуктивність працівника.

Авторка Шейля Курц, відомий американський графолог, у своїй книжці Grapho-Types (1983, Crown Publishers) подає цікаві зразки зі своєї практики. Ось президент однієї фірми мав на меті заанґажувати надзвичайно добру секретарку. Однак аналіза її почерку письма виявила, що вона непосидющий тип і не зможе сидіти постійно на одному місці. У висліді її рекомендовано на інший рід праці, де вона могла б примінити свою фаховість... Був теж випадок, де з поміж трьох останніх кандидатів на інженерську працю вибрано останнього, бо своїм почерком виявив найкращі прикмети якраз потрібні для даної праці. Кандидати, почерк письма яких виявляє неспроможність нести відповідальність під зовнішним тиском, не можуть мати успіху у кар'єрі менеджменту; на жаль, багато жінок опинились у цій категорії.

І теж сам підпис може говорити про особовість. Дуже виразний, чіткий — означає людину, яка бажає, щоб її розуміли і має дані бути дуже льояльною. Нечіткий підпис виявляє нахил до збереження таємничости, а також дивацтва.

У згаданій книжці не знайдено згадки, хто повинен писати статті до газет, — а тому, що у редакції хтось може знати графологію, — ця стаття написана не рукою, а на машинці.

З ЛИСТІВ ДО РЕДАКЦІЇ

ТАКИ УКРАЇНСЬКОЮ МОВОЮ...

У газеті „Свобода" з 21-го грудня 1990 року в статті Мирослава Семчишина про мовну ситуацію в Україні було надруковано слідуюче: „Цікаво, що у своєму виступі проф. Погрібний відмітив теж, що угоду про співробітництво Львівського Університету з Канадським Інститутом Українських Студій в Канаді — укладено по-російському". Це твердження неправильне, що видно із слідуючих фактів:

1. Львівський Університет і наш Інститут не підписували жодного договору. Договір існує між Альбертським університетом і Львовом.

2. Коли Львівський Університет вислав нашому університетові дві копії договору — по-англійськи і по-російськи, то я негайно написав лист протесту до Львівського Університету. Копію листа вислав Товариству Української Мови, які порушили це питання на конґресі.

3. Львівський Університет вислав договір українською мовою.

4. У Львові вибрали нового ректора — старий ректор був страшний русифікатор. Я написав листа новому ректорові про цю справу.

Д-р Богдан Кравченко
Директор КІУС

Автори книжок і видавництва, які бажають, щоб про їхні книжкові видання були в щоденнику поміщені бібліографічні нотатки, вістки й огляди, повинні присилати до редакції „Свободи" разом із двома примірниками даного твору також і адресу, де таку публікацію можна набути, та її ціну.

Дописи з життя громад, установ, організацій, інституцій чи осіб, включно з посмертними згадками-некрологами, мають бути не довші за три сторінки машинопису, писані через два інтервали на друкарській машинці і лише на одному боці листка паперу. Якщо допис писаний рукою, слід також дотримуватися великих відступів поміж рядками і писати розбірливо (дехто розуміє цю вимогу як писання великими літерами, насправді літери мають бути малі, але великі проміжки поміж рядками, щоб було де поправити речення, якщо зайде потреба). Дописи слід надсилати до редакції до десяти днів після описаної події. Редакція застерігає за собою право скорочувати дописи і правити мову. Просимо дописувачів подавати повні імена і прізвища у своїх матеріялах, не скорочуючи їх. У випадку англійських назв чи прізвищ слід подати їх і по-англійському і по-українському. — *Редакція.*

Богдан Певний

ВОНА БУЛА СИМВОЛОМ НЕСКОРЕНОЇ УКРАЇНИ

I.

28-го листопада 1990 року минуло 20 років від дня вбивства Алли Горської — людини і мистця, яку Лесь Танюк назвав „символом нескореної України". Алла Горська належала до провідних діячів української культури, правозахисників, що відкрито ставили опір репресіям, русифікації та усьому тому лихові, яке заморювало Україну, — вона була в авангарді тих, що сьогодні відстоюють право України на суверенність і незалежне вільне державне життя. Місце Алли Горської у Пантеоні подвижників нашого часу, поруч генерала Петра Григоренка, поета Василя Стуса і Юрія Литвина,, учителя Олекси Тихого, журналіста Валерія Марченка. Нехай ця стаття закріпить її ім'я у нашій пам'яті.

Алла Горська народилася 18-го вересня 1929 року в Ялті на Криму в зросійщеній родині совєтських партократів, у якій не тільки не намагалися розмовляти українською мовою, але і не було усвідомлення своєї причетности до українства. Енерґійний і непосидющий Аллин батько, Олександер Калентинович Горський (1893-1983) був родом з Олександрії, колись Катеринославської губернії. Там він закінчив місцеве ремісниче училище. Переживши війну і революцію, включно з пораненням на австрійському фронті та службі рядовиком у Червоній кінноті, Горський у 1920-их роках був у Ялті секретарем міського комсомолу і працював у партійних установах Ялтинської кіностудії. Тут, 1925 року, він одружився з дуже вродливою та інтеліґентною жінкою, працівницею кіностудії, дочкою заможних селян з Полтавщини, Оленою Давидівною Безсмертною (1899-1961). Для Олени це було друге подружжя. Раніше вона була заміжна за командира Червоної армії на прізвище Швець, від якого мала сина Арсена (1919-1943).

Праця в Ялтинській кіностудії та досвід під час війни помічника режисера в українських театрах Катеринославщини визначили професійне покликання Горського і він, не без наполягань дружини, яка інтуїтивно відчувала загрозу 1930-их років, у наслідок адміністративних пересунень, обняв посаду замісника директора кіностудії Ленфільм у Ленінґраді, а за кілька років став директором від виробництва цієї студії — тобто головним продюсером. Рішення переїхати до Ленінґраду врятувало Горських від сталінських репресій, які порівняльно мало зачепили московське і ленінґрадське кіно. Подружжя Горських зберегло у собі вільний дух людей 1920-их років і не було морально розчавленим сталінщиною.

Перед самим початком війни Горський виїхав у Монголію фільмувати помпезний фільм „Його звали Сухе-Батор", про керівника монгольської революції 1921 року Дамдіна Сухе-Батора. Аллі з братом Арсеном і матір'ю довелося самим пережити страхіття холоду і голоду під час німецької облоги взимку 1941-1942 і 1942-1943 років у Ленінґраді. Ранньою весною 1943 року Арсен, покликаний до армії, загинув на фронті, а Алла з матір'ю евакувалась до Алма-Ата в Казахстані, де до них прилучився батько.

1944 року вся родина переїхала до Києва і Горський став першим післявоєнним директором Київської кіностудії, пізніше прозваної ім'ям Олександра Довженка, доброго знайомого родини Горських. У Київській кіностудії Аллина мати керувала майстернями проєктування костюмів. У Києві Алла закінчила із золотою медалею середню школу при Художньому інституті, де її наставником був взірцевий педагог і свідомий українець маляр-монументаліст Володимир Бондаренко (1906-1980), якому довелося відогравати у Аллиному житті ролю пробудителя національної свідомости.

Закінчивши середню освіту, Алла почала студії на живописному факультеті Київського державного художнього інституту в бувшій майстерні Федора Кричевського, яку тоді вів молодий професор Сергій Григор'єв. Товаришки з Інституту пам'ятають її як гарну, високу і струнку дівчину з мінливими зеленкувато-сірими очима, повними устами і коротким ясно-коричневим волоссям. Вона була дуже веселою і енерґійною, звертала на себе увагу. Народжена бути провідницею, завжди щось організувала, і друзі гуртувалися довкола неї.

На третьому курсі у майстерні Григор'єва Алла зблизилася з Віктором Івановичем Зарецьким (1925-1990), „фанатичним ченцем мистецтва і блискучим теоретиком", „красою Інституту", як його називала Аллина найкраща товаришка Людмила Семикіна, який саме захищав свою дипломну працю. Людина широкого мистецького діяпазону, він у всьому намагався допомагати Аллі, і вони, кожне по-своєму, себе доповнювали. 1952 року Алла і Віктор побралися, одначе жили окремо. Він жив у гуртожитку до закінчення навчання, бо був переконаний, що родинне життя заважатиме повній посвяті мистецтву.

Слідуючого, 1953 року, Горський, завдяки своїм сильним зв'язкам у Москві, виборов дозвіл організувати Чорноморську кінофабрику, пізніше перезвану на Одеську кіностудію. Тоді Горські перенеслися жити в Одесу, а Алла з Віктором лишилася у Києві. 1954 року Алла закінчила Художній інститут і цього ж року в них народився син Олексій. Після п'яти місяців опіки над немовлям молоді довірили його Вікторовій матері, а самі подалися у Сніжне, Донецької области, шукати серед шахтарів сюжетів для своєї творчости. Робітнича тематика була більше сприйнятливою Вікторові та незабаром принесла йому розголос і признання. Не так було з Аллою, хоч вона настирливо пробувала працювати у тому ж жанрі та намалювала декілька композицій і за одну з них прийняли її до Спілки художників, вона не мала наміру наслідувати свого чоловіка — хотіла бути ориґінальною, знайти свої шляхи, свої сюжети. Її сила енерґії не знаходила примінення. До цього штовхали нові політичні обставини, які підказували нові сподівання. Людмила Семикіна так характеризує пережиття тих днів: — Алла „йшла, як і всі ми: рівненько, тихенько. Так би й тривало, якби не Хрущов і щастя відлиги з ним. Людині відкрили карти її ставлення до життя, сказали, як ніколи до того: ти є людина, поважай себе. Самовизначення почалося з діялогу з собою: хто ти і що ти?"

(Продовження буде).

ВСЯ ДИВІДЕНДА ДО ФОНДУ ВІДРОДЖЕННЯ УКРАЇНИ — УНС!

Символічна ялинка Окружної управи СУА в Ню Йорку

Вже багато років Окружна управа СУА в Ню Йорку засвічує різдвяну ялинку, яка символізує єдність членок Союзу Українок Америки з материком. Давніми роками світла ялинки представляли надію, що політичні в'язні дочекаються волі. У 1988 р. ялинка була присвячена 1000-літтю Християнства в Україні, а останні два роки наша ялинка — це символ злуки з українським народом в Батьківщині в стремліннях до незалежности.

Цьогорічний вечір 21-го грудня 1990 р. відкрила голова Окружної управи Леся Ґой, вітаючи о. Лева Ґолдейда, представника парафії св. Юра, президента кредитівки „Самопоміч" д-ра Богдана Кекіша та д-ра Івана Сєранта — фінансового управителя, гостей та членок відділів СУА.

Культурно-освітня референтка Стефанія Косович попросила голів відділів прибрати ручно виробленими прикрасами ялинку.

Програму почала маленька Лариса Гурин, внучка голови 1-го Відділу Лідії Маґун, яка віддеклямувала вірш „Благословенна зоре ясна" та відспівала різдвяну пісню „Наш, Ісусику, маленький". Її виступ усі щиро вітали. Отець Лев під враженнями своєї поїздки в Україну говорив про духовне відродження на рідних землях та про зацікавлення молодих людей релігією. Згадував про святковий здвиг у Львові „Українська молодь Христові", що зробило на нього велике враження.

За святочним столом(зліва): Леся Ґой, д-р Богдан Кекіш, Надія Савчук, д-р Іван Сєрант, Зірка Галів та Марія Шепарович.

Світлив Ю. Навроцький

Зліва: Христя Навроцька, Лідія Маґун, Ірина Мокрівська та Віра Кушнір прибирають ялинку.

Ірина Чабан — редактор журналу „Наше Життя" поділилася спомином про різдвяну ніч у 1964 р. Були це дуже важкі часи та брак продуктів. Святвечір був дуже скромний. В хату ввійшла жінка, яка була звільнена по довгих стараннях зі заслання. Прийшла вона з двома дітьми, які під час її відсутности були в дитячому домі. Прийшла вона, бо хотіла показати дітям як виглядає справжній Святвечір.

Під вікнами стояло двох мужчин, що перший раз викликали в господині дому невимовний страх. І почала вона витягати заховані книжки і кидати їх у піч. Хоч було це так давно, а страху того ніяк не можна забути.

На закінчення співачка зі Львова Анна Бачинська відспівала дві колядки: „Дивная новина" і „Щедрий вечір", а також дві чудові пісні „Летіла зозуля" і „Моя Україно". Ці пісні викликали захоплення та зворушення у присутніх.

Ще довго при солодкому гості колядували та гуторили у товариській атмосфері з вірою, що Різдво Спасителя принесе знову надію для нашого народу.

Христя Навроцька

Інтервенція в справі Степана Хмари

Дирекція Злученого Українського Американського Допомогового Комітету виявила глибоку турботу долею видатного українського діяча, Степана Хмари, депутата до Верховної Ради України, вибраного українським народом, зокрема округою Червонограда.

Свою турботу ЗУАДК виявив протестними листами, зверненими до президента ЗСА Джорджа Буша, державного секретаря Джеймса Бейкера, сенаторів — Джан Гайнца, Арлена Спектера і Билла Бредлі.

Ціль акції Дирекції ЗУАДК цілком своєчасна і зрозуміла: потреба виявити глибоку стурбованість не тільки самим варварським актом відносно вибраного народом депутата, але й байдужістю до цієї події та інших того роду актів понижування людської гідности свідомих діячів в Україні (наприклад, Олександра Гудими) з боку американських чинників. Адже вони дотепер не виявили в обличчі таких і подібних фактів свого ясного становища.

Н. П.

Завершується...

(Закінчення зі стор. 2)

ли, що народ сам впорається з хуліганом Григор'євим?).

8. Чому полковник Григор'єв, після того, як у нього забрали посвідчення, у виникненні конфлікту поспішив звинуватити народного депутата С. Хмару?

9. Чому людей переконують, що народні депутати С. Хмара і О. Ємець повинні були поводитись за принципом „Моя хата скраю", коли дужий чоловік ображає жінку, нецензурно лається, а міліція не реаґує?

10. Чому полковник міліції Григор'єв все робив для роздування конфлікту, а міліція своєю бездіяльністю сприяла цьому?

11. Чому партійні органи масової інформації роздмухують кампанію звинувачень народного депутата С. Хмари, коли ще не проведене слідство і не встановлено, хто винен — Хмара чи Григор'єв?

МИНУЛОГО ЧЕТВЕРГА у Вашінґтоні члени Конґресу дуже голосно висловлювали своє обурення на рахунок Совєтського Союзу та його президента Міхаїла Горбачова з приводу брутальної поведінки совєтського війська в країнах Прибалтики, зокрема у столиці Литви, Вільнюсі. Вони також звернулися до Уряду президента Джорджа Буша, щоби накласти відповідні санкції на Москву. Свої думки вони висловлювали на сесії Комісії безпеки та співробітництва в Европі та увесь час підкреслювали, що Москва навмисне чекала на винекнення інших конфліктів зокрема таких, як конфлікт в околицях Перської затоки, щоби пробувати силою зліквідувати перші паростки демократизації в СССР. Республіканський сенатор Малколм Воллоп зі стейту Вайомінґ сказав, що Москва також не зважає на ембарґо проти Іраку та дальше посилає туди військові запаси, а конґресмен Дон Риттер, республіканець з Пенсильванії, заявив, що М. Ґорбачов більше не заслуговує на будь-яке довір'я та запропонува, щоби М. Ґорбачову відібрати Нобелівську нагороду миру.

ВИДАВЦІ НЮЙОРКСЬКОЇ газети „Дейлі Нюз", колись одного з найбільших міських щоденників, у середу, 16-го січня, попередили всіх зацікавлених, що мабуть прийдеться їм закрити видання щоденника, або шукати за купцем, хіба що їм вдасться в яийсь спосіб запобігти великим фінансовим втратам, котрі безумовно до великої міри спричинені страйком дев'ятьох профспілок. Обидві сторони погодилися в тому, що це попередження є нічим іншим, як свого роду ультиматумом для профспілок, щоби вони погодились на концесії, або здали собі справу з того, що газета припинить свою появу. Це досить несподіване повідомлення у 83-ій день страйку, згідно з твердженнями аналітиків, має на меті засиґналізувати початок кінця цих непорозумінь керівництва газети з 2,300 профспілковими робітниками.

ВКАЗУЮЧИ НА БЮДЖЕТНІ клопоти, Департамент морської фльоти ЗСА вирішив зліквідувати свої пляни про вживання дельфінів, як сторожів ядерно озброєних підводних човнів, заякорених у протоці Пюджет. Вже більше, як десять років морська фльота ЗСА займалася вишколенням цих високоінтеліґентних ссавців на підводних сторожів. Але цей задум привернув увагу,а з тим і гостру критику захисників прав звірят, які ставлять під сумнів етичність вживання ссавців для військоих цілей. Не зважаючи на те, що цей плян зліквідовано, офіційні чинники морської фльоти заявили, що продовжуватимуть вишколювати дельфінів для можливого використання в інших програмах. Речник морської фльоти Томас ЛяПузза при цій нагоді сказав, що не мається в пляні уживати дельфінів у Перській затоці.

УРЯД МАРОККО ПОВІДОМИВ, що він мусів ввести в країні вийнятковий стан у зв'язку з війною на Близькому Сході. У країні заборонені масові збори і демонстрації. Король Марокко Гасан II, єдиний з північноафриканських країн, які вислали свої війська до Савдійської Арабії у підтримку міжнародної коаліції, заявив, що якщо в країні будуть відбуватися будь-які бурхливі демонстрації, уряд постарається притягнути організаторів до судово-воєнного трибуналу, який судитиме їх згідно із законами вийняткового стану.

У ЗВ'ЯЗКУ З УСПІШНИМИ операціями альянтських летунських з'єднань в Іраку і Кувайті, а також у зв'язку з повідомленням, що нафтова промисловість Савдійської Арабії покищо не порушена, ціни на оливу і оливні продукти знизились. За ніч, чи взглядно за добу, ціна за барилку оливи впала на 7,37 дол. і тепер становить 28,97 дол.

Засновано Молитовну Ліґу Митрополита Шептицького

У 46-ту річницю смерти Слуги Божого Андрея Шептицького, 1-го листопада отець парох церкви св. Івана Хрестителя в Нюарку, Н. Дж. Михайло Вівчар, ЧНІ, відправив Службу Божу.

Великий образ Слуги Божого Андрея прикрашено вишиваним рушником і поставлено перед іконостасом. По Службі Божій отець парох з вірними відмовив молитву для прослави Слуги Божого Андрея. Опісля всі вірні зібралися в церковній залі.

Отець парох представив Сестру Емілію Прокопик, ЧСВВ, яку призначив Владика Стефан Сулик як промоторку для організування Молитовної Ліґи при парафіях нашої митрополії. Ліґи ці мають своїми молитвами, за посередництвом Слуги Божого Андрея, просити Божих ласк для приспішення процесу його беатифікації і канонізації.

Сестра Емілія виголосила доповідь, згадуючи життя і святість Слуги Божого Андрея Шептицького, нашого великого Митрополита, його заслуги для добра нашої Церкви і нашого народу. Перелічила різні форми молитовних груп, які можуть послужити для духовного росту і оновлення даних членів, які сходяться на пам'ять Митрополита Андрея. Звернула увагу на потребу молитов для одержання Божих ласк і чуда за посередництвом Слуги Божого Андрея, щоб завершити процес його прослави. Для осягнення цієї мети творення Молитовної Ліґи є важливе і конечне.

Інж. Тарас Дурбак, який довгі роки цікавиться і включений в справу прослави Слуги Божого Андрея, підкреслив важливість цієї Молитовної Ліґи в справі приспішення процесу канонізації Митрополита Андрея Шептицького. Згадав про Молитовну Ліґу, яка була створена для прослави святої Єлисавети Сітон і досі існує при одній нашій парафії.

Опісля отець парох запропонував, щоб відправляти Служби Божі Сцілення, щоб вірні просили Бога ласк для себе і інших за посередництвом Слуги Божого Андрея.

Різні наміренння можна буде складати на таці разом з добровільними пожертвами при вході до церкви. Ці наміренння будуть урочисто принесені трьома членами Ліґи і положені на тетраподі, коли священик приносить Дари до престолу. Пропозицію отця пароха вірні прийняли з ентузіязмом.

Перша Служба Божа Сцілення відбулася в першу п'ятницю листопада. Перед Службою Божою отець парох разом з вірними провів молитву на прославу Слуги Божого Андрея. В часі Служби Божої Сестра Емілія в супроводі Олени Лавук і Катерини Госоніц, які тримали засвічені лямпи, поставила тацу з наміреннями вірних і їх пожертвами на тетраподі, коли отець парох приніс Дари по співі „Іже Херувими" до головного престолу. По Службі Божій кожна особа приступила до отця пароха, щоб одержати благословення з посвяченою оливою, під час якого отець над кожним провів молитву сцілення. Опісля особи зібралися в церковній кімнаті для створення Молитовної Ліґи.

По короткій нараді вибрано управу ліґи в такому складі: інж. Н. Турянський — голова, Сестра Дам'яна, ЧСВВ, — секретарка, Ева Шпирка — скарбник, мґр І. Онишкевич — референт україномовний, Стефа Бренич — референт англомовний, пані Воробець і пані Ґуц — літургічні справи: будуть провадити співом вірних в часі Служби Божої.

Рішено відправляти Служби Божі Сцілення в першу п'ятницю кожного місяця.

Добровільні пожертви зложені з наміреннями призначені для бідних. Вірні будуть старатися збирати інформації про одержані Божі ласки за посередництвом Слуги Божого Андрея Шептицького і заохочувати інших, щоб вступали в члени Молитовної Ліґи Митрополита Шептицького.

І. Онишкевич

З великим смутком сповіщаємо родину, друзів і знайомих, що дня 21-го січня 1991 р. на 62-му році життя упокоївся в Бозі

бл. п.

Богдан Гаврилишин

ПАНАХИДА — четвер, 24-го січня 1991 р. о год. 7:30 веч. в похоронному заведенні Burnadz, 371 Lakeview Avenue, Clifton, N.J.

ПОХОРОН — в п'ятницю, 25-го січня 1991 р. о год. 9-ій ранку в церкві св. Миколая в Passaic, N.J., а звідтам на цвинтар St. Gertrude, Colonia, N.J.

У глибокому смутку:
кузини —
ОЛЕГ ГОРНИКЕВИЧ з дружиною ХРИСТИНОЮ і дітьми
ТЕОФІЛЬ ГОРНИКЕВИЧ з дружиною ГАННЕЛЬОРЕ і дітьми
ЯРОСЛАВ ЯВОРСЬКИЙ з дружиною ІРЕНОЮ, дітьми і внуком
тета — КАТЕРИНА КУЛЕБА з донькою
та ближча і дальша родина в ЗСА, Україні, Австрії і Німеччині

ПОДЯКА

З волі Всевишнього, дня 2-го листопада 1990 р. відійшла у вічність

наша найдорожча

ТЕТА, БАБЦЯ І БРАТОВА

бл. п.

ІРЕНА СКРИПЧУК

Цією дорогою складаємо сердечну подяку всечесному о. д-рові митратові Василеві Макухові з церкви св. Йосафата в Трентоні, Н. Дж. за відправлення Святої Літургії та похоронних відправ. Щира подяка І. Головці, інж. М. Копаниці, Стефанові Шичкевичеві і І. Бігунові та іншим співакам, які звеличали похоронні відправи.

Дякуємо мґр. Я. Лабці за гарне прощання Покійної від пластової станиці і М. Дзюбас за щире прощання від молодечої організації СУМ.

Особливо дякуємо 11-му відділові Союзу Українок під проводом Е. Панасюк за численну присутність на похоронних відправах, щирі поминальні слова і зложення квітів. Рівнож дуже дякуємо Юстині Надраґа і союзянкам за приготування тризни.

Щире спасибіг Іванові Микитин за мистецьке оформлення пам'ятника і приготування стяжок на вінках, та Оксані Микитин за проведення збірки на добродійні цілі.

Дякуємо всім за молитви, квіти, пожертви і усім тим, які прийшли віддати останню прислугу покійній Ірені Скрипчук.

В пам'ять покійної вплинули пожертви на слідуючі цілі:

НА ПОМИНАЛЬНІ СЛУЖБИ БОЖІ В ЦЕРКВІ СВ. ЙОСАФАТА В ТРЕНТОНІ:

Евген і Анна Кач, Орест і Леся Сеник, Емілія Панасюк, Іван і Надя Гафткович, Михайло і Марія Глушок, Макар і Дарія Копаниця, Ліда і Лев Ганінчак, Орест і Марія Мицик, Ольга Джаман, родина Вачур, Катерина Мізюк, Іван і Софія Головка, родина Флюнт, родина Возняк, Іван і Мирослава Ґрабовскі, Волтер Маркевич, Post 25 — Украін-Амер. Ветерани, родина Кіржецькі, Марія Мрочко, Стефан Мрочко, Ліда Скрипчук, Петро й Ірина Плис, Марійка і Лязло Сій, Юстина Надраґа, Романа Мицик, Александер і Евгенія Харків, Марина і А. Рубель, 116 Відділ УНСоюзу, Марія Кардаш, Роман і Леся Гордиські, д-р Володимир і Зенон Ґіль, Галя Костюк, Ігор і Дарія Сеник, Орест і Ванда Побігушка, Олена Сиротюк, Karen L. Garfino, сестрицтво св. Йосафата.

НА ЦЕРКВУ СВ. ЙОСАФАТА В ТРЕНТОНІ:

По $150 — Ігор і Дарія Сеник, Орест і Леся Сеник;
$50 — Олег і Стася Скрипчук;
$10 — Андрій і Ірена Турчин.
Разом $360.00

НА МУЗЕЙ:

по $25 — Евген і Стефа Сиротюк, Дарія Кузик, Ірена Охримович, Олена Сиротюк;
по $20 — Люба Мриглоцька, Емілія Панасюк, Володимир Маркевич, Теодозій і Віра Сендзік, Ольга Дубик;
по $10 — Теодозій і Дарія Самотулка, Ярослава Лабка, Оля Джаман, Дана Осадца, Галина Костюк, д-р Коропей.
Разом $260.00

НА ПЛАСТ — ВІДРОДЖЕННЯ ПЛАСТУ НА УКРАЇНІ:

по $50 — Станиця Пласту в Трентоні;
по $25 — Марія і Лязло Сій, Мирослава Глушок, Ірена Охримович, Орест Побігушка, Ірена і Роберт Койра, Марта і Браєн Ґрейс;
по $20 — Ярослава Лабка, Іван і Оксана Микитин, Віра і Іван Яскір, Ростик і Джіна Микитин;
по $10 — Іван і Софія Головки, Леся Обаранець, Михайло і Марія Глушок.
Разом $310.00

НА „РУХ" В УКРАЇНІ:

по $100 — Ігор і Дарія Сеник, Орест і Леся Сеник, родина Петрів і Іващенко;
по $50 — Роман і Наталка Кузик;
по $25 — Евген і Стефа Сиротюк, Михайло і Анастазія Бойцун, Орест Побігушка;
по $20 — Володимир Маркевич, Ярослав Кіржецький, Іван і Надія Гафткович, Борис Ґулай, Михайло і Марія Глушок, Іван і Оксана Микитин;
по $10 — родина Возняк, Іван і Софія Головко, родина Грибовський, Данило Мацицанич, Люба Ґоянюк, Марія Мрочко, Стефан Мрочко, Андрій і Ірена Турчин, Юстина Надраґа, Романа Мицик, Леся Обаранець, Дана Осадца, Уляна і Юрій Тарнавський.
Разом $675.00

Разом зібрано $1605.00

сестрінки —
ІГОР СЕНИК з дружиною ДАРІЄЮ і дітьми
ОРЕСТ СЕНИК з дружиною ЛЕСЕЮ і дітьми
братанки —
ЯРОСЛАВ СКРИПЧУК з дружиною МАРІЄЮ
ОЛЕГ СКРИПЧУК з дружиною СТАСЕЮ і дітьми
братова — ЛІДІЯ СКРИПЧУК

Ділимося сумною вісткою, що у вівторок, 22-го січня 1991 р. по довгій і тяжкій недузі відійшов у вічність на 76-му році життя

наш найдорожчий

МУЖ, ТАТО І ДІДО

бл. п.

СТЕПАН ПАІК

нар. Стара Сіль, Старий Самбір, Україна

ПАНАХИДА — в четвер, 24-го січня 1991 р. о год. 7:30 веч. в похоронному заведенні Lytwyn & Lytwyn, Union, N.J.

ПОХОРОН в п'ятницю, 25-го січня 1991 р. о год. 9:30 ранку в церкві св. Івана Хрестителя, Newark, N.J., а опісля на цвинтар Hollywood, Union, N.J.

У глибокому смутку:
дружина — АНТОНЕТ

сини —
АНТОН з дружиною СОНЕЮ і дітьми КІМБЕРЛІ, МАЛІСА І ДЕВИД
ВОЛТЕР
донька — ХРИСТИНА

та родина в Україні

Вояків...

(Закінчення зі стор. 1)

військової служби в інші реґіони. Ми готові негайно приступити до продовження обов'язкової військової служби на території нашої батьківщини України, усвідомлюючи, що це наш громадянський обов'язок. Категорично відмовляємось служити за межами України.

Заяву підписали військовослужбовці з військових частин 43645 та 3250 К. Седик, М. Рогальський, І. Процик, М. Андрійчук, П. Шевців, С. Морозов, О. Немілєнцев, М. Добош, А. Батіг та М . Гриник.

Як повідомив народний депутат України М. Поровський, 19-го січня голова Верховної Ради УССР Л. Кравчук дав розпорядження Раді Міністрів УССР розглянути заяву десятьох вояків та вжити заходів для проходження ними військової служби в Україні.

В Україні...

(Закінчення зі стор. 1)

менше 200,000. Промовляли народні депутати різних рівнів, які вимагали резиґнації президента М. Горбачова, союзного уряду і засудили фільм ленінґрадського тележурналіста Олександра Нєвзорова про події у Вільнюсі, як відверто провокаційний. Серед моря прапорів були й українські.

День Соборности України відсвяткували у Донецькому, Харкові, Вінниці, Черкасах, Чернівцях, Херсоні, Дніпропетровському, Кривому Розі, Одесі, Запоріжжі, Луцьку та по всій Західній Україні. Скрізь під час святкувань український народ засудив імперський режим та висловив рішучу підтримку Литві, Латвії і Естонії.

Між містами Підволочиським і Волочиським 20-го січня о 2-ій год. було утворено живий ланцюг єднання на честь 72-ої річниці злуки УНР і ЗУНР. Біля мосту на ріці Збруч відбувся багатотисячний мітинґ з участю представників з Тернопільської, Хмельницької та Львівської областей. З промовами виступили народні депутати усіх рівнів, члени НРУ та іших демократичних об'єднань. Промовці вимагали звільнення С. Хмари та усіх інших заарештованих у цій справі. Учасники мітинґу тут, а також по всій Україні збирали пожертви для допомоги Литві , Латвії та на побудову нового пам'ятника Степанові Бандері.

В кожному місті учасники святкувань вшанували пам'ять загиблих, закатованих і померлих діячів національно-визвольного руху. Скрізь вулиці міст контролювали посилені патрулі, до яких входили міліціянти, змопівці та військовослужбовці внутрішніх військ. Однак сутичок чи конфліктів ніде не було. Лише з Харкова надійшло повідомлення, що 19-го січня на підприємствах та установах комітети КПУ поширили пропаґандистські матеріяли, де розповідається про історію виникнення національно-демократичних організацій та партій. Зі змісту цих аґіток видно, що найбільшу небезпеку комуністи вбачають в УРП.

Зустріч...

(Закінчення зі стор. 1)

й іншими островами включно, з Філіппін, Пакістану, Афганістану, з Бурми, ба навіть з Ізраїля, а також з країн Центральної і Східньої Европи, та з усіляких інших куточків і закутків Земного Ґльобу, де тільки є пригнічення, обмеження свобід, і звідки власні громадяни хочуть виїхати до країни волі — З'єднаних Стейтів Америки.

Такі думки зроджувались у погідний осінній день 16-го листопада, коли кореспондентка „Свободи" відвідала Лідію у її бюрі в Ню Йорку в Мангеттені з метою провести з нею розмову. Чекаючи на прихід завжди дуже зайнятої важливими справами Л. Савойки, **можна було приглянутися до** почесних дипломів і до кільканадцяти плякет з найгарячішими словами признання від численних організацій, наукових і гуманітарних установ, для яких Лідія Савойка виконала певний труд,і подяк від численних осіб, що їх вона дослівно врятувала від насильної репатріяції, якщо в паперах було „щось не так". Можна було перелисткувати гору прегарних статтей і друкованих розмов з нею, що їх подали й подають на своїх сторінках сливе всі часописи нюйоркської метрополії, з найбільш престижевими включно. Всі ці матеріяли, цікаві й повчальні, чекають на автора, що колись напише монографію про цю заслужену для людства українку.

Лідія Савойка розпочала оповідати про свою працю, хоч раз-у-раз дзвонив телефон або приходили її помічники з питаннями про се і про те, що стосувалося полагодження паперів про постійне тут перебування таких чи інших приїжджих до Америки, чи про продовження студентської візи, чи про афідавіти для бажаючих приїхати, а чи про леґальні поради в разі труднощів з владою. І часто-густо вона мусить йти до суду із своїми клієнтами, щоб рятувати їх, що їй майже завжди вдається, бо втішається вона великим авторитетом і у „властей придержащих", зарекомендувавши себе на протязі довгих років праці **на ниві іміґраційній як людина**, що знає своє діло, яка виконує його з найбільшою відданістю й посвятою ось уже майже 30 років. Бо відразу після закінчення середньої школи вона прийшла до цієї установи, а високі студії закінчила вона згодом, працюючи у цій же установі, так би мовити, „без відриву від виробництва".

Домінує над нашою розмовою її турбота про новоприбулих, які влаштовуються тут на постійне життя; турбують її труднощі, що все зростають, для приїзду нових охочих поселитися тут. Особливо гостро вона відчуває ці обмеження, відколи цілковито перейшла на допомогу українцям, що мають прибути сюди згідно з ухваленим у Конґресі і підписаним Президентом законом у листопаді 1989 **року, чим уможливлюється** приїзд до Америки для 1,000 українців, вірних Української Католицької Церкви і Української Автокефальної Православної Церкви, які є переслідувані, або були такими в час подавання документів (бо тепер, немовби, ці переслідування дещо зменшилися). Тут Л. Савойка висловила свою вдячність її зверхникам, католицьким Владикам ЗСА, хоч неукраїнцям, які в усьому їй сприяють і завдяки яким вона тепер може всеціло віддатися справі спроваджування якраз **укра**їнців на вільну землю Вашинґтона. При розповіді про це, з сумом додає, що таке вирозуміння вона не завжди зустрічає серед зорганізованої нашої громади, де багато-хто має застереження до приїзду наших земляків з України у вільний світ. Лідію Савойку це і журить і дивує, бо адже й вони самі, ці українці, у свій час були змушені покинути рідну землю і прибути у вільний світ. Крім того, ця тисячка нових евентуальних іміґрантів — це дуже маленька кількість людей, і Україна навіть не відчує їхньої відсутности, адже не всі вони є аж такими фахівцями чи незаступимими культуротворцями, щоб лишити в Україні по їхньому від'їзді справжню порожнечу. Вони, проте, переважно добрі християни, чесні наші люди, що так само, як і ми, бажають жити вільним життям і по-змозі — життям заможнішим, ніж це було на рідних землях тепер, а для цього хочуть і будуть тяжко працювати. Насамперед же вони тут зможуть вільно ісповідувати ту святу віру, в якій вони народилися і через яку в більшій або меншій мірі поневірялися.

Великою потребою для установи, в якій працює Лідія Савойка, і для того відділу, що його вона очолює, є справа спонзорів для цих людей, що їхні папери-анкети вона вже дістала для полагодження їхнього приїзду сюди. Часто-густо кревні, що їх спонзорували як своїх рідних, — переважно самі емерити, — згодом відмовляються далі цих новоприбулих тримати у себе. І тоді потрібні для них люди доброї волі, не споріднені поручителі чи спонзори, які б були настільки вирозумілими добрими самаритянами, що дали б першу пораду цим українцям.

І Л. Савойка з вдоволенням каже, що наші добрі українці зголошують їй свою згоду ставати спонзорами тим більше, що американський Уряд в разі апробати приїзду осіб-іміґрантів з цієї „тисячки", сам перші чотири місяці даватиме значну допомогу новим майбутнім американцям, оплачуючи і „блю шілд" і „блю крос" та допомагаючи їм знайти постійне місце затруднення. Тут, черпаючи зі свого велетенського досвіду взаємодії з прерізними національними групами іміґрантів (деяких по кілька чи кільканадцять тисяч осіб), Л. Савойка висловлює влучні помічення щодо окремішніх національних цих різних народів. Сальвадорці, наприклад, були особливо терпеливими і в найбільш несприятливих умовах були чемні, шанобливі, повні вдячности за найдрібнішу прислугу. Вони радо ходили до церкви і запрошували її, де пані Ліда не раз мусіла до них промовляти, навчаючи їх про цю нову для них країну. Ґватемальці теж були католиками, але це були бідні люди і переважно без найменшої освіти. Ці у значній кількості охоче переходили до протестантів, де їх для принади годували обідами. Зовсім іншими були афганці. Це люди майже не торкнені цивілізацією західнього типу, члени своїх племен, дуже войовничі й нетерплячі. Треба було вміти з ними говорити. Траплялися й веселі випадки, бо ці афганці не знали, що значить чекати в почекальні на свою чергу, а поводилися спонтанно так, як дійсні діти природи. Але ж які прямолінійні і вдячні вони ставали, коли відчули, що їм хтость справді помагає. Вони радо горнулися до науки, навчання. Після велетенської групи афганців було кілька тисяч поляків. Всі вони добрі майстри, робітники, що відразу діставали працю; всі виховані, вміли добре повестись у західньому світі, який їм не був чужий.

Було багато з Гаїті людей щирих і природних. Були китайці, вдячність яких була чи не найбільша, і вони Лідію Савойку „прийняли за свою", уважали її наче „донькою Китаю", хоч виглядом ця ясна бльондинка з синіми очима й блідим личком, зовсім на чорнявих азійців не подобала. Та всім давала поміч, всіх наставляла на вірний шлях у тяжких перших початках у новій країні. Всім уділяла частину свого серця. І тому, що цілковито віддалася обов'язкам своєї праці, вона зреклася особистого родинного життя, залишившись самітною, щоб не розділяти своєї любови.

Щоб краще її розуміли, знала Ліда Савойка, що не слід сполягати на перекладачів, а навчилася в більшості їхніх мов. Тож Лідія Савойка — справжній поліглот, знавець 11-ох мов, якими вільно володіє і переходить з однієї мови на другу без надуми і труднощів, чим дивує не одну людину, що буває свідком цих збоку „карколомних" переходів, наприклад, з еспанської на французьку, з польської на німецьку, з української на портуґальську, і з англійської на словацьку і далі, а це все протягом півгодини в бюрі, коли дзвінки телефонічні, не вгаваючи, дзвонять. Це ж усі її „діти", її „брати" й „сестри", що чекають на слово повчальне, інформативне і дуже часто — спасенне для них.

Дуже важливо, каже Лідія Савойка, приготувати цих новоприбулих до цілком відмінного тутешнього світу, що його вони найчастіше, на жаль, ідеалізують, — щоб не було гірких розчарувань. Треба теж попередити про невідомі їм досі закони тутешні, щоб заощадити цим людям — часто наївним і довірливим, — твердого досвіду **судової** тяганини. Треба бути, — з усміхом зауважує пані Ліда, — і психологом і учителькою, і правником-адвокатом, і навіть лікаркою-психіятром... Але „наш обов'язок їм усім допомогти, їх усіх зрозуміти, усім їм бути провідниками, дати їм той найпотрібніший 'ґайденс', без якого звичайно тяжкий шлях іміґранта став би ще тяжчим".

Знаючи вже пані Ліди вміння влучно підмічувати національні характеристики різних іміґраційних груп, з деяким острахом питаюся про українців... Які вони в порівнянні з іншими? Особливо ті, що тепер прибувають? Пані Лідія і для них усіх поблажлива, вирозуміла й любляча, хвалить їхню освіченість і бажання пізнати цю країну, але не може не звернути уваги на одну, сумну радше особливість — повну відсутність куртуазії. „З ними треба вміти говорити. Бо хоча мова та сама, але не та сама ментальність. Наші земляки, принаймні деякі з них, стають з найменшої причини в 'оборонну позицію' і починають голосно кричати". Це часами примушувало Л.Савойку казати до них, що вона відразу відійде геть, якщо вони не знизять тону їхньої нервової розмови. „Вони сваряться, бо так їх навчило життя", — каже з болем Л. Савойка, але додає, що якщо вона допомагала десяткам тисяч чужих їй людей, то її обов'язок тепер допомогти нашим, допомогти своїм, які нервові б і неврівноважені вони не були б..." Щодо освічености української групи з України тепер, — то нема що й казати. Всі вони фахівці, переважно економісти, з вищою освітою. Хоч, щоправда, тут тяжко їм буде влаштуватися за фахом, бо „економіст" з-під совєтської займанщини — це не те саме, що економіст американський. Але ці люди в стані перекваліфікуватися і вони дадуть собі раду в ЗСА напевно не гірше, ніж наша масова еміґрація по Другій світовій війні. Але всім їм потрібні вказівки, бо вони мало охочі відразу на самостійні дії. Так їх навчено, що їх хтось має провадити, хтось за них мусить думати, плянувати. З деяких „комунізм зробив ментальних інвалідів", — журиться Ліда Савойка, бо система зробила їх „великими дітьми".

Однак критицизмом далеко не заїдеш, а розумною порадою, конструктивною наукою можна навчити їх організувати нове життя тут. Їх треба підтримати. І майже жартома зауважує, що українці та ірляндці дещо занадто боязкі, з усіх найбільше бояться переступити закон, навіть якщо його „можна переступити..."

На столі перед Лідією Савойкою кілька пашпортів наших теологів з Бразилії. Для цих питомців вона старається дістати постійні папери і радіє, як і ми усі, що є багато священиків і кандидатів на священиків з Бразилії, яким виробляє папери на працю тут, бож священиків нам дуже бракує. Тут же календар „Світла", де в адресарі багато підкреслень, зроблених пані Лідою. Це всі ті парохи, що дуже радо йдуть їй на зустріч і присилають списки спонзорів для тих українців, що їх спровадила тутешня родина, а тепер відмовляються далі ними займатися.

Багато з тих українців, що сюди приїхали в останньому часі, — каже Л. Савойка, — або незабаром приїдуть, поїдуть назад, бо життя і тут нелегке, але „ми самі не сміємо їм казати про американські труднощі, нехай поживуть тут і самі побачать". Тоді поїдуть назад в Україну, але з великим досвідом, з такою наукою, що вистане їм на все життя. А ті, що залишаться, вони принесуть нам багато користи, бо „зукраїнізують" нас знову, адже нам потрібна нова кров. Нам потрібні нові, справжі україномовні, діти до наших шкіл ,що все частіше світять пусткою. Нам треба молодших членів, свідомих українців, до наших організацій; треба нам знавців української мови для наших видавництв, свіжих провідників і членів для інституцій. І це все принесе нам оця „тисячка", що її до ЗСА старається спровадити Лідія Савойка для користи і нас тут, і України, бо більшість тих, що сюди приїхали 40 років тому чи скорше,„втомилися і підтоптались, і розуму таки набрались, — то й буде з нас", ... як казав наш Шевченко. „Нехай же приїде для нас нова зміна, яка стане каталізатором і для молодого, тут народженого покоління, яке повинно при них зукраїнізуватися".

ВІДІЙШЛИ ● ВІД НАС ●

МАРІЯ ДУБ, член УНС Відд. 53-го ім. св. Миколая в Пітсбурґу, Па. померла 23-го листопада 1990 року на 95-му році життя. Нар. 16-го серпня 1895 року в Україні. Залишила у смутку сина Вілліяма і дочку Ненсі Меч. Похорон відбувся 26-го листопада 1990 року на цвинтарі св. Володимира в Пітсбурґу, Па.

Вічна Їй Пам'ять!

Д. Головатий, секр.

ЕМІЛІЯ КУЛИК, член УНС Відд. 221-го ім. св. Стефана в Чикаґо, Ілл. померла 1-го березня 1990 року на 81-му році життя. Нар. 1909 року в селі Городинці, Зах. Україна. Членом УНС стала 1950 року. Залишила у смутку родину в Україні. Похорон відбувся 3-го березня 1990 року на цвинтарі св. Андрія в Бавнд Бруку, Н.Дж.

Вічна Їй Пам'ять!

М. Карачевський, секр.

АНДРІЙ БУДИК, член УНС Відд. 2-го ім. свв. Петра і Павла в Мавнт Кармел, Па. Помер на 79-му році життя. Нар. 23-го січня 1911 року у Віндбер, Па. Членом УНС став 1933 року. Залишив у смутку дружину Марґарету, братів Петра і Йосифа і сестру Анну Мауро. Похорон відбувся 1-го грудня 1990 року на цвинтарі свв. Петра і Павла в Мт. Кармел, Па.

Вічна Йому Пам'ять!

Моніка Писарчик, секр.

ІВАН ВИСЛОЦЬКИЙ, член УНС Відд. 305-го в Магоні Сіті, Па. помер 8-го листопада 1990 року на 73-му році життя. Нар. 31-го травня 1916 року в Шамокині, Па. Членом УНС став 1940 року. Залишив у смутку дружину Ґертруду. Похований на цвинтарі Скай В'ю Меморіял в Гомтавн, Па.

Вічна Йому Пам'ять!

М. Гентош, секр.

ІВАН ПЕЛЕНСЬКИЙ, член УНС Відд. 88-го Т-ва „Союзівка" в Кергонксоні, Н.Й., помер 15-го вересня 1990 року на 78-му році життя. Залишив у смутку дружину Марію. Похорон відбувся 18-го вересня 1990 року на цвинтарі „Ґейт оф Ґевен" в Іст Гановер, Н.Дж.

Вічна Йому Пам'ять!

Стефанія М. Гаврилюк, секр.

ЕВГЕНІЯ ЛАЩУК, член УНС Відд. 114-го в Баффало, Н.Й. померла 8-го листопада 1990 року на 90-му році життя. Нар. 1-го травня 1990 року в Україні. Членом УНС стала 1951 року.

Вічна Їй Пам'ять!

Петро Гаравус, секр.

АНАСТАЗІЯ ПРОЦЮК, член УНС Відд. 105-го Б-ва св. Володимира у Філядельфії, Па., померла 27-го листопада 1990 р. на 79-му році життя. Нар. 1908 року в Настасові, Україна. Членом УНС стала 1927 року. Залишила у смутку сестру Ксеню Марусчак, мужа Михайла і дальшу родину. Похорон відбувся 1-го грудня 1990 року на цвинтарі св. Марії в Абінґтон, Па.

Вічна Їй Пам'ять!

Секретар

АННА БАСАРАБ, член УНС Відділу 131-го ім. А. Шептицького в Чикаґо, Ілл., померла 15-го листопада 1990 року на 78-му році життя. Залишила у смутку сина Романа з дружиною Лир і внучкою Малі, сина Михайла з дружиною Іванкою і внуками Ксенею та Павлом. Похорон відбувся 17-го листопада 1990 року на цвинтарі св. Миколая в Чикаґо, Ілл.

Вічна Їй Пам'ять!

Управа